

סֵדֵר בְּרִכַּת הָאֵילָנוֹת

א. היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים מברך "ברוך אתה ה'... שלא חיסר" וכו'.
 ב. גם הנשים תברכנה ברכת האילנות בחודש ניסן. ג. עדיף לברך בעשרה. ד. מברכין רק על אילנות מאכל, אבל על אילנות סרק שאין מוציאים פירות אין מברכין. ה. מצד הדין אפשר לברך על שני אילנות אפילו ממין אחד. והמברך על מיני אילנות הרבה, הרי זה משובח.
 ו. אילנות המורכבים, אין לברך עליהם, ויש אומרים שאפשר לברך עליהם. ומכל מקום, הבא לשאול מורים לו שלא יברך עליהם. ז. עצי ערלה שהם בתוך שלש שנים לנטיעתם רשאים לברך עליהם. ח. מותר לברך ברכת האילנות בשבת ויום-טוב. והמדקקים לא מברכים בשבת ויום-טוב. ט. לכתחילה אין לברך בחודש אדר, אלא ימתין לחודש ניסן. ואם לא גזדמן לו לברך עד שיצא ניסן, רשאי לברך בחודש אייר [ולדעת הבן איש חי יברך בלי שם ומלכות], ובלבד שיהיו עדיין האילנות בפריחתם ולא גדלו פירותיהם. אבל אם התחיל כבר גידול הפירות, אין לברך.

קודם שיתחיל לברך יטול ידיו, ויאמר סדר זה (אורח חיים דף ז אות ג).

מִזְמוֹר לְדָוִד, הָבוּ לַיהוָה יִירוּשָׁלַיִם בְּנֵי אֱלֹהִים, הָבוּ לַיהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם כְּבוֹד
 וְעֹז: הָבוּ לַיהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם כְּבוֹד שְׁמוֹ, הִשְׁתַּחֲוִנוּ לַיהוָה יִירוּשָׁלַיִם
 בְּהַרְרֵת־קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם עַל־הַמָּיִם, אֵל־הַכְּבוֹד הַרְעִים,
 יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם עַל־מַיִם רַבִּים: קוֹל־יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם בְּכַח, קוֹל יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם
 בְּהַרְרֵ: קוֹל יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם שִׁבְרֵ אַרְזִים, וַיִּשְׁבֵּר יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם אֶת־אֲרָזֵי
 הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִיעֶם כְּמוֹ־עֵנָף, לְבָנוֹן וְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בְּוֶרְאֵמִים: קוֹל־
 יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם חֲצֵב לְחֻבּוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם יִחִיר מְדַבֵּר, יִחִיר
 יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם מְדַבֵּר קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה יִירוּשָׁלַיִם יִירוּשָׁלַיִם יִחִיר אֵילֹת וַיַּחֲשֵׁף

יְעָרוֹת, וּבְהִיבָלוֹ, בְּלוֹ אָמַר כְּבוֹד: יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} לְמַפּוֹל יָשָׁב, וַיֵּשֶׁב
 יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} מִלֶּךְ לְעוֹלָם: יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} עַו לְעַמּוֹ יִתֵּן, יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} |
 יִבְרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

לְשִׁיר הַמַּעֲלוֹת, בְּשׁוֹב יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} אֶת־שִׁבְתַּת צִיּוֹן, הָיִינוּ כְּחַקְמִים:
 אִזּוּ יִמְלֹא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אִזּוּ יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם, הַגִּדְיִל
 יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} לְעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהִים: הַגִּדְיִל יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} לְעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הֵינּוּ
 שְׂמֵחִים: שׁוֹבָה יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} אֶת־שִׁבְתֵּנוּ, כַּאֲפִיקִים בְּנִגְבִּ: הַזְרָעִים
 בְּדַמְעָה, בְּרִנָּה וּקְצֵרוֹ: הַלֶּוֶד יִלְדֵּךְ | וּבִכְהָ נִשְׂא מִשְׁדֵּי־תוֹרַע, בְּאֵיבָא
 בְּרִנָּה נִשְׂא אֱלֻמָּתָיו:

תְּלַלְוִיָּהּ | תְּלַלְוֵנוּ אֶת־יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} מִן־הַשָּׁמַיִם, תְּלַלְוֵנוּ בְּמַרוֹמִים:
 תְּלַלְוֵנוּ בְּרִמְמָאֵינוּ, תְּלַלְוֵנוּ בְּרִצְבָאוֹ: תְּלַלְוֵנוּ שְׁמֵשׁ
 וַיְרַח, תְּלַלְוֵנוּ בְּרִכּוֹכְבֵי אֹר: תְּלַלְוֵנוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר |
 מֵעַל הַשָּׁמַיִם: יְחַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ}, כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוֹ:
 וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם, חִקֵּי־נֶתָן וְלֹא יַעֲבוֹר: תְּלַלְוֵנוּ אֶת־יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ}
 מִן־הָאָרֶץ, תִּנְיָנִים וּכְלִי־תְהוֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֵּג וְקִיטוֹר, רֵיחַ סַעֲרָה
 עֲשֶׂה דְבָרוֹ: הַחֲרִים וּכְלִי־נִבְעוֹת, עֵץ פָּרוֹ וּכְלִי־אֲרוֹיִם: הַחֲנָה
 וּכְלִי־בְהֵמָה, רֶמֶשׂ וְצַפּוֹר כְּנָף: מַלְכֵי־אָרֶץ וּכְלִי־אֲמִים, לְשָׂרִים
 וּכְלִי־שִׁפְטֵי אָרֶץ: כַּחוֹרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת, וְקָנִים עִם־נִעָרִים: יְחַלְלוּ |
 אֶת־שֵׁם יְהוָהּ אֲדַוְּנָהּ ^{אֲדַוְּנָהּ} כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ, הוֹדוּ עַל־אָרֶץ וְשָׁמַיִם: וַיֵּרָם
 קָרָן | לְעַמּוֹ, תְּהַלֵּה לְכָל־חֲסִידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ, תְּלַלְוִיָּהּ:

ואחר כך יאמר "לשם יחוד" זה המובא בלשון חכמים (ח"א סימן מב):

לְשֵׁם יְחִוּד קָרָשָׁא בְּרִיךְ־הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ, בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמוֹ וְרַחֲמוֹ וְדַחֲלוֹ,
 לְיַחֲדָא שֵׁם יוֹד וְהוּא בְּנֹא"ו וְהוּא, בְּיַחֲדָא שְׁלִים (יהוה), בְּשֵׁם
 כְּלֵי־יִשְׂרָאֵל, וּבְשֵׁם כְּלֵי־הַנְּפִשׁוֹת, רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת, הַמְּתִיחֶסוֹת אֶל שְׂרָשֵׁי נַפְשָׁנוּ,
 רוּחָנוּ וְנִשְׁמָתָנוּ, וּמַלְבוּשֵׁיהֶם וְהַקְרוּבִים לָהֶם, שְׂמַכְלָלוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יַצִּירָה
 עֲשִׂיָּה, וּמַכְלֵי־פִרְטֵי אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יַצִּירָה עֲשִׂיָּה, הָרִי אֲנַחְנוּ מוֹכְנִים וּמוֹמְנִים
 לְקַיָּם מִצְוֹת הַבְּרָכָה שֶׁתִּקְנֵנוּ חֲכָמִים וְכֹרֵנִם לְבָרְכָה, עַל רְאִיתִי אֵילָנֵי

דְּמַלְבְּלָבִי, וַיַּעֲלֶה לְפָנַי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּאִלּוּ כִּנְנוּ
 בְּכָל־הַפְּנוּת הַרְאוּיוֹת לְכִנּוּ בְּפִרְכָּה הַזֹּאת וְסוּדוֹתֶיהָ. וְתִהְיֶה חֲשׂוֹבָה וּמְקַבֶּלֶת
 וְרִצּוּיָהּ לְפָנַי פִּרְכָּה זוֹ, לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת עַל יָדָהּ, כְּלִי־צוּצֵי הַקֶּדְשָׁה הַמְעַרְבִים
 בְּצוּמָה, וְכִלְי־נִפְשׁוֹת רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת הַמְגַלְגָּלוֹת בּוֹ. וְאַתָּה הָאֵל בְּמִדַּת טוֹבָה
 וּבְחַסְדָּהּ הַגְּדוֹל, תֵּאִיר לָהֶם בְּאוֹר פְּנֵיהָ וְתִשְׁלִים בְּרוּרָם וְתִקְוֵנָם, בְּרַכְּם שְׁהֵרָם,
 רַחֲמֵי צְדָקְתָּהּ, תָּמִיד וְגַמְלָם: (בט"ר צת"ג)

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנַי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂפֹכוֹת הַפִּרְכָּה הַזֹּאת
 אֲשֶׁר נִבְרָה, יָקִים בְּנוּ מֵאִמֶּר: רֵאָה רֵיחַ בְּנֵי כְּרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ
 יְהוָה: וְנִקְבֵּל שְׁפַע עֲשֻׂרַת הַבְּרָכוֹת, כְּפִתּוּב: וַיִּתְּנֵן לָהֶם הָאֱלֹהִים (יכוין להמשיך
 מאין סוף מוחין ושפע) מִטַּל הַשָּׁמַיִם (חכמה) וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ (בינה), וְרַב דְּגָן (דעת) וְתִירֵשׁ
 (טו): וַיַּעֲבְדוּהָ עַמִּים (גבורה), וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהּ לְאֻמִּים (תפארת), הִוָּה נָבִיר (נצח) לְאַחֶיהָ
 (הוד), וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהּ בְּנֵי אֲמָהָ (יסוד), אֲרָרָה אֲרוּר וּמְבָרָכָה בְּרוּךְ (מלכות): יְהִי
 לְרִצּוֹן אֱמֶרֶי־פִי וְהַגִּינוּן לְבִי לְפָנַי, יְהוָה צוּרֵי וְגֵאֲלֵי: (ויאמר פסוק זה שתי
 פעמים): וַיְהִי אֲנִי אֲדַנֵּי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
 כּוֹנֵנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׂלֵא חֶסֶד
 בְּעוֹלָמוֹ כְּלוּם, וּבְרָא בּוֹ כְּרִיֹּת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת
 טוֹבוֹת לַיְהוֹנוֹת בְּהֶם בְּנֵי אָדָם:

ואחר הברכה יאמר בקשה זו:

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנַי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂתַעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ
 וְתִשְׁעֵנוּ בְּגִבּוּלָנוּ, וְשֵׁם נְקִיִּם מְצֻוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְכָל־מְצוֹת הַתְּלוּיוֹת
 בְּאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ הִיא אָרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וּדְבַשׁ, אָרֶץ נַחֲלֵי מַיִם,
 עֵינֹת וְתֵהוּמוֹת יוֹצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהַר, אָרֶץ חֶטָּה וּשְׁעוֹרָה, וְגִפְן וְתֵאנָה וְרִמּוֹן,
 אָרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבַשׁ, כְּאֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. אָנָּה
 יְהוָה, לְמַעַן שִׂמְךָ הַגְּדוֹל, הַגְּדֵל חֶסְדְּךָ עִמָּנוּ וְקִיִּם־לָנוּ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר
 הַבְּטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ: וְנִתְּתֵי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתְכֶם, וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ
 הַשֵּׂדֶה יִתֵּן פְּרִי: וְהַשִּׁיג לְכֶם דְּיֵשׁ אֶת־בְּצִיר וּבְצִיר יִשּׁוּג אֶת־זֶרַע, וְאִכְלֹתֶם
 לַחֲמִכֶם לְשִׁבְעָה, וַיִּשְׁבַּתֶּם לְבַטַּח בְּאַרְצְכֶם: וְקִיִּם־בְּנוּ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר הַבְּטַחְתָּנוּ
 עַל־יְדֵי יִשְׁעֵיהָ נְבִיאָהּ: בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי צֶמַח יְהוָה לְצִבְי וּלְכַבֹּד, וּפְרֵי
 הָאָרֶץ לְגִאּוֹן וּלְתַפְאֲרָתָהּ, לְפִלִּיטַת יִשְׂרָאֵל: וְנֵאמַר: וּבְנוּ בָתִּים וַיִּשְׁבּוּ, וְנִמְעוּ

כַּרְמִים וְאֶבְלֵי פְרִים: וְקִיּוֹם בָּנוּ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי עָמוּס נְבִיאָךְ: הֲלֵה יָמִים בָּאִים, נְאֻם־יְהוָה ^{יחזקאל}, וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בְּקֶצֶר, וְדַרְךְ עֲנָבִים בְּמִשְׁךְ הַזֶּרַע, וְהַטִּיפוּ הַהָרִים עֲסִים וְכֹל־הַנְּבָעוֹת תִּתְמוּגְנְנָה: וְשִׁבְתִּי אֶת־שִׁבּוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נִשְׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ, וְנִמְעָו כַּרְמִים וְשִׁתּוּ אֶת־יַיִנָם, וַעֲשׂוּ גִזְוֹת וְאֶבְלֵי אֶת־פְּרִיהֶם: וְקִיּוֹם בָּנוּ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל־יְדֵי יַחֲזִקְאֵל נְבִיאָךְ: וְהִרְבִּיתִי אֶת־פְּרֵי הָעֵץ וְתִנּוּכַת הַשָּׂדֶה, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרֶפַת רָעַב בְּגוֹיִם: וְנֹאמַר: וְעַל־הַנְּחַל יַעֲלֶה עַל־שִׁפְתוֹ מֵזֶה | וּמֵזֶה | פְּלִיעֵץ־מֵאֵכֶל לֹא־יִבּוֹל עֲלָהוּ, וְלֹא־יִתֵּם פְּרִיּוֹ, לְחַדְשׁוֹ יִבְכֶּר, כִּי מִיָּמָיו מִן־הַמִּקְדָּשׁ הָמָּה יוֹצְאִים, וְהָיָה פְּרִיּוֹ לְמֵאֵכֶל וְעֲלָהוּ לְתִרוּפָה:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב וּמִטִּיב הַדְּרֹשׁ לָנוּ, שׁוֹבֵה עָלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ, בְּגִלְלַת אֲבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוּנְךָ. בְּנֵה בֵּיתְךָ כְּבֵיתֶחֱלָה, כּוֹנֵן בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנֵנוּ, הֲרֹאנוּ כְּבִנְיָנוּ, שֶׁמַּחְנוּ בְּתַקּוּנוֹ, וְהָשִׁב שְׁכִינְתְּךָ לְתוֹכוֹ, וְהָשִׁב בְּהַנִּים לְעַבְדוֹתֵם, וְלוֹיִם לְדוֹכְנָם לְשִׁירָם וְלוֹזְמָרָם, וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל לְגוּיָהֶם, וְשֵׁם נַעֲלֶה וְנִרְאָה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פַּעַמֵּי רְגְלֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, כְּפָתוּב בַּתּוֹרָה: שְׁלוֹשׁ פַּעַמִּים | בְּשָׁנָה יִרְאָה כָּל־יִבְרָאָה אֶת־פָּנָי | יְהוָה ^{יחזקאל} אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר, בְּחַג הַמִּצּוֹת, וּבְחַג הַשִּׁבְעוֹת, וּבְחַג הַסּוּפּוֹת, וְלֹא יִרְאָה אֶת־פָּנָי יְהוָה ^{יחזקאל} מִלְּעַט! ^{יפסיק} רִיקָם: אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ, כְּבִרְכַת יְהוָה ^{יחזקאל} אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר נִתְּנָה לְךָ:

וְתַמְלִיךְ אֶתְּךָ הוּא יְהוָה ^{יחזקאל} אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מְשַׁבֵּן כְּבוֹדְךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר מִקְדָּשְׁךָ, כְּפָתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ: יִמְלֶךְ יְהוָה ^{יחזקאל} | לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדָר וָדָר, הַלְלוּיָהּ:

ואחר כך יאמרו מזמור זה בשמחה:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שְׁמַחְתִּי בְּאֲמָרִים לִי, בֵּית יְהוָה ^{יחזקאל} גִּלְדָּה: עֲמֻדוֹת הָיוּ רְגְלֵינוּ, בְּשַׁעֲרֵיךָ יְרוּשָׁלַם: יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָהּ, כְּעִיר שֶׁחִבְרָה־לָּהּ יַחְדּוֹ: שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבַט־יִיָּהּ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, לְהַדּוֹת לְשֵׁם יְהוָה ^{יחזקאל}: כִּי שָׁמָּה | יֵשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפָּט, כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד: שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם, יִשְׁלְוּ אֶתְּכֶיךָ: יְהִי־שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ, שְׁלוֹהַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אֲחִי וְרַעִי, אֲדַבְּרָה־נָּא שְׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן בֵּית־יְהוָה ^{יחזקאל} אֱלֹהֵינוּ, אֲבַקְשָׁה טוֹב לְךָ:

ואחר־כך יאמרו "פתיחת אליהו ז"ל" (עמ' 23), ואחריו קדיש "על ישראל" (עמ' 61). ונכון לומר קודם קדיש "על ישראל" גם את הבקשה של עילוי הנשמות (עמ' 575).

